

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172 5, 9¹ IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS)
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

1. Nustatyti, kad bendrovėms, kuriose valstybei ir (ar) savivaldybei nuosavybės teise priklausančios akcijos visuotiniame akcininkų susirinkime suteikia daugiau kaip 50 procentų balsų, ir jų patrunuojamosioms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms (toliau – valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės), Labdaros ir paramos įstatyme numatyti paramos teikimo principai, apribojimai ir paramos valdymo taisyklių ir paramos teikimo turinio reikalavimai būtų taikomi ir jų paskesnių eilių patrunuojamosioms bendrovėms.

2. Nustatyti, kad valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės ir jų paskesnių eilių patrunuojamosios bendrovės, prieš skirdamos paramą, privalėtų įvertinti jos atitiktį valstybės pagalbos kriterijams ir ši pagalba būtų teikiama laikantis Europos Sąjungos valstybės pagalbos teikimo taisyklių.

3. Papildyti valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių ir jų paskesnių eilių patrunuojamųjų bendrovių teikiamos paramos viešinimo reikalavimus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 5, 9¹ ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – įstatymo projektas) iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įstatymo projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos departamento (direktorius Vaidotas Rudokas, tel. 8 706 64742, el. p. vaidotas.rudokas@eimin.lt) Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus (vedėja Laurentina Garbauskienė, tel. 8 706 64 879, el. p. laurentina.garbauskiene@eimin.lt) vyriausiasis specialistas Arturas Čaplikas (tel. 8 706 64 835, el. p. arturas.caplikas@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projektu aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu Labdaros ir paramos įstatyme nenumatytas paramos teikimo principų, apribojimų, paramos valdymo taisyklių ir paramos teikimo turinio reikalavimų taikymas valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių paskesnių eilių patrunuojamosioms bendrovėms. Pažymėtina, kad toks teisinis reguliavimas, kai įstatymas nenustato paramos skyrimo apribojimų, skaidrumo ir viešumo reikalavimų, nėra nuoseklus, be to, sudaro prielaidas korupcijos pasireiškimo tikimybei, kai parama gali būti skiriama per valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių paskesnių eilių patrunuojamąsias bendroves.

Šiuo metu Labdaros ir paramos įstatymo 9¹ straipsnyje įtvirtinti valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių paramos teikimo principai ir jos teikimo apribojimai, paramos dydžiai bei reikalavimai paramos teikimo sutartims, nustatyta, kokiais atvejais parama negali būti skiriama. Tačiau nenumatyta, kad valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės ir jų paskesnių eilių patrunuojamosios bendrovės, prieš skirdamos paramą, privalėtų įvertinti jos atitiktį valstybės pagalbos kriterijams ir paramą teiktų laikydamosi Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių.

Kartu pažymėtina, kad Labdaros ir paramos įstatyme nepakankamai reglamentuoti valstybės

ir (ar) savivaldybės bendrovių ir jų paskesnių eilių patronuojamųjų bendrovių paramos teikimo viešinimo reikalavimai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

1. Siekiant užtikrinti pakankamą atsparumą korupcijai valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių paramos teikimo srityje, taip pat siekiant, kad valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių paramos skyrimo praktika atitiktų paramos skyrimo tikslus, skaidrumo ir viešumo reikalavimus visose paskesnių eilių patronuojamose bendrovėse, siūloma Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamoje Labdaros ir paramos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovėms numatyti paramos teikimo principai, apribojimai ir paramos valdymo taisyklių ir paramos teikimo turinio reikalavimai būtų taikomi ir jų paskesnių eilių patronuojamosioms bendrovėms.

2. Komisijos pranešime dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos¹ yra nurodyta, kad valstybinių įmonių ištekliai tam tikrais atvejais yra laikomi valstybiniais ištekliais pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 107 straipsnio 1 dalį, nes valstybė gali nurodyti, kaip naudoti tuos išteklius. Dėl šios priežasties valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės ir jų paskesnių eilių patronuojamosios bendrovės, prieš skirdamos paramą, privalėtų įvertinti jos atitiktį valstybės pagalbos kriterijams ir paramą teikti laikydamosi Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių. Prievolė valstybės valdomoms bendrovėms įvertinti skiriamos paramos atitiktį valstybės pagalbos kriterijams buvo įtvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 533 „Dėl Valstybės valdomų bendrovių paramos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“² patvirtintame Valstybės valdomų bendrovių paramos teikimo tvarkos apraše (toliau – Tvarkos aprašas). Tvarkos aprašo 11 punkte valstybės valdomoms bendrovėms buvo nustatyta pareiga užtikrinti, kad tais atvejais, kai valstybės valdomos bendrovės teikiama parama atitinka Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje nurodytus valstybės pagalbos kriterijus, ji turi būti teikiama, laikantis Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių. Siekiant pašalinti reguliavimo spragą dėl skiriamos paramos atitikties valstybės pagalbos kriterijams įvertinimo, siūloma Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Labdaros ir paramos įstatymo 9¹ straipsnį papildyti nauja 9 dalimi.

3. 2019 m. sausio 30 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 5, 11 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 9¹, 9² straipsniais įstatymas Nr. XIII-1955, kuriame buvo įtvirtintos iš esmės visos Tvarkos aprašo nuostatos, tačiau nebuvo reglamentuotas išsamus paramos viešinimas. Dabar galiojančiame Labdaros ir paramos įstatyme liko tik nuostata, kad paramą teikiančios valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės apie suteiktą paramą (paramos gavėją (gavėjus), paramos tikslą, paramos sumą, paramos teikimo laikotarpį) ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo paramos suteikimo privalo paskelbti savo interneto svetainėje. Todėl tokią pareigą įvykdžius, pavyzdžiui, paskelbus savo tinklalapio naujienų skiltyje, naujienų srautui toliau atsinaujinant, tokia informacija gali tapti nebematoma ar nebeprieinama, ir būtų sunku įvertinti, ar įmonės įvykdė Labdaros ir paramos įstatyme nustatytą pareigą viešinti informaciją apie paramą. Todėl Įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamoje Labdaros ir paramos įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti išsamesnį valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovių ir jų paskesnių eilių patronuojamųjų

¹ OL 2016, C 262, p. 1.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 213 pripažintas netekusiu galios.

bendrovių teikiamos paramos viešinimo reguliavimą: nustatyti, kad turi būti viešinamos valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės paramos valdymo taisyklės arba paramos fondo paramos valdymo taisyklės, informacija apie paramos gavėją (gavėjus), paramos tikslą, paramos sumą ir paramos teikimo laikotarpį. Taip pat nustatyti, kad interneto svetainėje turi būti paskelbta informacija apie einamaisiais metais ir ne mažiau kaip per 3 praėjusius finansinius metus suteiktą paramą. Viešinimo reikalavimų laikymosi priežiūra bus užtikrinta atsižvelgiant į tai, kad viešojo įstaiga „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ (toliau – SIPA) iš valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės gauna informaciją apie suteiktą paramą, šioje informacijoje atsispindi ir patrunuojamųjų bendrovių suteikta parama. SIPA kasmet rengia gerojo valdymo indekso ataskaitą, kurioje pateikiamas įvertinimas, kaip valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės, be kita ko, užtikrina veiklos skaidrumą. Gerojo valdymo indekso ataskaita yra pateikiama valstybei atstovaujančioms institucijoms, todėl, gavusios atitinkamą informaciją iš SIPA, valstybei atstovaujančios institucijos galės vertinti, kaip valstybės ir (ar) savivaldybės bendrovės laikosi Įstatyme nustatytų paramos viešinimo reikalavimų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Įstatymo projektą būtų siekiama pakankamo atsparumo korupcijai užtikrinimo valstybės ir (ar) savivaldybės valdomų bendrovių paramos teikimo srityje, taip pat pasiekta, kad valstybės ir (ar) savivaldybės valdomų bendrovių paramos skyrimo praktika atitiktų paramos skyrimo tikslus, skaidrumo ir viešumo reikalavimus visose paskesnių eilių patrunuojamose bendrovėse.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai neturės. Bus siekiama pakankamo atsparumo korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, kitų įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus Įstatymo projektą, įgyvendinamųjų teisės aktų projektų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Įstatymo projekte reikšminių žodžių nėra.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Energetikos ministras,
PAVAZDUOJANTIS EKONOMIKOS
IR INOVACIJŲ MINISTRĄ

Žygimantas Vaičiūnas
2019-09-13

Ekonomikos ir inovacijų
viceministrė

Jekaterina Rojaka
2019.09.11

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Roma Šavaliūnaitė
2019-09-23

